

INHOUD

Handleiding Presentatie Theatersport – Nederlands	1
Presentatie in het kort	1
Checklist	1
Vooraf	1
Aan het begin van de wedstrijd	2
Tijdens elke scène	2
Na elke scène	2
Vlak voor de pauze	2
Tijdens de pauze	2
Na de pauze	3
Na de laatste scène	3
Presentatie à la Herbert	3
Houding	3
Tempo	3
Typetje	4

PRESENTATIE IN HET KORT

Er zijn verschillende manieren om een wedstrijd te presenteren. Het werkt meestal het beste om een presentatierol te vinden die niet al te ver van je af staat.

Bij de presentatierol horen een aantal vaste taken, die altijd hetzelfde zijn. De volgorde kan verschillen, maar verder is het gewoon even uit het hoofd leren wat wanneer moet. Zie hiervoor de checklist.

Een van de belangrijkste andere taken van de presentator is het publiek in de juiste stemming te brengen voor een wedstrijd. Wees het toonbeeld van positiviteit. Als de presentator er zelf zin in heeft, gaat het publiek makkelijker mee.

Het vragen van suggesties kun je als volgt opbouwen: begin met het vragen van suggesties die iedereen door elkaar kan antwoorden, zonder dat er over nagedacht hoeft te worden. Bijvoorbeeld het vragen of massaal de naam of de leeftijd te noemen na het tellen tot drie. Daarna kunnen er meer suggesties gevraagd worden zoals dat ook in de wedstrijd voorkomt.

Een andere belangrijke taak is om de vaart in de wedstrijd te houden. Dit zit niet in snel praten, maar in naadloos aansluiten op wat er gebeurt. Vraag snel om de punten, laat vlug de uitdagingen plaats en verspil niet te veel tijd aan het opschrijven van de punten.

Vrij naar: de tips van Marieke Hagemans

CHECKLIST

VOORAF

- Bedenk een tossgame. Als de game niet standaard is, is het vaak handig om de game even door te nemen met de spelers, om misverstanden op het toneel te voorkomen. Sommige presentatoren houden de tossgame liever geheim, maar echt nodig is dat niet.
- Spreek met de teams af wie je als eerste laat opkomen.

- Neem de checklist nog even snel door als je die nog niet uit je hoofd kent.
- Check het scorebord.
- Pomp jezelf op voor de wedstrijd, bijvoorbeeld door mee te doen met de warming up.

AAN HET BEGIN VAN DE WEDSTRIJD

- Laat een rechter of iemand anders je met luide stem achter de schermen aankondigen.
- Opkomst (eigen invulling)
- Welkom heten
- Jezelf voorstellen (echte naam of fake naam of helemaal geen naam)
- Uitleg theatersport (in toernooien niet of heel beperkt). Vraag eventueel of er mensen zijn die theatersport niet kennen.
  1. Twee teams
  2. Geïmproviseerde scènes
  3. publiek belangrijk om te zorgen, dat er geïmproviseerd wordt door het geven van suggesties.
  4. Bij goede scènes mag je rozen gooien
- Opwarmen publiek (bijvoorbeeld door ze op te laten staan en een beweging te laten doen).
- Opwarmen is belangrijk, maar maak het niet te lang. Het publiek komt voor theatersport, en de inleiding duurt vaak al lang genoeg.
- Oefenen geven van gegevens door publiek
- "Wedstrijd betekent ook jureren, daarvoor zijn de rechters"
- Oefenen boegeroep
- Aankondigen rechters als etterbakken o.i.d.
- De rechters doen hun praatje, de presentator trekt zich tijdelijk terug aan de zijkant.
- Bedanken rechters
- Aankondigen team 1
- Aankondigen team 2
- Tossgame

TIJDENS ELKE SCÈNE

- Let een beetje op waar de scène over gaat, dan kun je er zo meteen een opmerking over maken. Let ook op gele en rode kaarten.

NA ELKE SCÈNE

- Positieve opmerking maken over de scène en punten vragen aan rechters (vaak in één zin)
- Ondertussen rozen oprapen en teruggooien.
- KORT praatje met de rechters. Soms neemt een van de rechters zelf initiatief tot een opmerking, soms vraag je een reactie van een van de drie rechters om een opvallende score. Laat over de hele wedstrijd elke rechter een paar keer aan bod komen.
- Als er een gele of rode kaart gegeven wordt, geven goede rechters dat vanzelf aan. Als ze het niet direct noemen en je hebt er wel één langs zien komen, kun je zelf een voorzetje geven.
- Geef aan welk team er aan de beurt is voor de volgende scène ("De uitdaging is aan Pro Deo", "De uitdaging wordt beantwoord door Pro Deo")
- Terwijl de teamcaptain uitleg geeft kun je de punten opschrijven.

VLAK VOOR DE PAUZE

- Noem de tussenstand
- Kondig rechters af, spelers af en wens het publiek een "tot zo meteen"

TIJDENS DE PAUZE

- Relax!
- Bedenk met rechters en spelers een manier voor de spelers om op te komen. Als je krap in de tijd zit is een tableau vivant een goed idee, bij ruimere tijd kun je een (snelle) supercluedo doen. Andere ideeën zijn natuurlijk welkom.

NA DE PAUZE

- Kom als eerste op.
- Warm het publiek kort op als je denkt dat het nodig is.
- Kondig rechters aan met boegeroep.
- Laat de spelers hun opkomst doen.
- Geef aan welk team aan de beurt is om een uitdaging te plaatsen.

NA DE LAATSTE SCÈNE

- Deze scène wordt beoordeeld door het publiek. Laat de rechters naar voren komen om de publieksbeoordeling uit te voeren.
- Vraag of de rechters weer willen gaan zitten.
- Maak de einduitslag bekend.
- Nu ontstaat er vaak een chaos, omdat de spelers elkaar gaan feliciteren. Zorg dat je de aandacht vasthoudt, door bijvoorbeeld voor ze te gaan staan en iets harder te praten.
- Bedank als eerste de rechters -> rechters af.
- Bedank pianist, licht, spelers.
- Als het goed is, is er een speler die de presentatie bedankt.
- Spelers af, presentator af, einde wedstrijd.

PRESENTATIE À LA HERBERT

Op een of andere manier vinden veel ProDeoten het prettiger om rechter te zijn dan presentator. Hoe komt dat toch? Onzekerheid? Onvermogen om anderhalf uur positief te zijn? Tssk, nee toch? Zo moeilijk is het niet... En je krijgt meestal minder gezeik achteraf dan de rechters :-)

HOUDING

Marieke zei het al, presentatoren zijn positief! Ze zijn in bijna alles het tegenbeeld van de rechters. Waar rechters alleen maar slechte punten zien, zien presentatoren vooral de goede kanten van een scene. Als er een slechte scene gespeeld wordt, kun je als presentator toch nog iets positiefs naar voren halen, hoe onbenullig ook ("Zooo herkenbaar he, ik heb zelf net zo'n raar hondje..."). Zo geef je alvast een tegenwicht aan de kritiek van de rechters.

Natuurlijk nodigt de tegenstelling tussen presentator en rechter uit tot fikse discussies, maar doe dat dus niet. Rechters hebben altijd gelijk, zelfs als ze dat niet hebben. Zowel spelers, presentatie, pianist en licht hebben maar te luisteren naar de rechter, anders ondermijnt je hun positie. Natuurlijk mag je wel mopperen op de rechter en het publiek uitnodigen tot boeroepen.

Detailpuntje: helemaal aan het eind probeer ik altijd het publiek er toe te bewegen om voor deze ene keer WEL te applaudisseren voor de rechters... Om te benadrukken dat het maar een rol is.

Ten opzichte van de spelers ben je ondergeschikt. De presentator is ondersteunend, de spelers zijn de sterren. Mijn typetjes claimen dan ook nogal eens dat ze 'niks van theatersport kunnen en het allemaal reuze knap vinden'.

TEMPO

Presentatoren hebben een belangrijke rol bij het bepalen van het tempo van een wedstrijd. Het gaat misschien onbewust, maar je zet als presentator bij je introductie al vaak het tempo van de wedstrijd neer. En dat tempo is eerder te traag dan te snel. Maak je introductie dus niet langer dan nodig is. Natuurlijk kun je iets leuks doen met je typetje in je introductie, maar houd het vlot. Lange liedjes, dansen of gedichtjes vind ik een minder goed idee.

Vlot zijn betekent niet altijd snel praten (hoewel je typetje wel een snelle prater kan zijn). Het betekent vooral dat je de verschillende onderdelen goed op elkaar laat aansluiten, zonder dat het publiek moet wachten op bijvoorbeeld het opschrijven van de punten. Soms liggen er bijvoorbeeld zoveel rozen, dat je het spel ophoudt als je ze allemaal op zou ruimen. Ik ruim dan zoveel rozen op als ik kan, in het midden van het speelveld, en als de rechters zijn uitgepraat is of het tijd is voor het uitvoeren van een rode kaart trek ik me terug. De rest van de rozen komt later wel.

De rechters zijn verantwoordelijk voor het vlot houden van de scènes ("nog 30 seconden!"). Desondanks kunnen scènes nog steeds langdradig zijn. Dan moet je als presentator een extra portie energie erin te gooien, en maar hopen dat de spelers het overnemen voor de volgende scene.

Ook kan het voorkomen (maar minder vaak) dat de spelers juist over-energiek zijn, waardoor de scènes heel chaotisch worden. Dan moet je juist een rustpunt creëren tussen de scènes. Het is soms lastig in te schatten, maar na verloop van tijd voel je dat vanzelf een beetje aan, en in de pauze kun je hierover overleggen met rechters en spelers.

TYPETJE

Vaak hoor je dat bij presentatie altijd een typetje 'hoort'. Dat typetje kan echter heel dicht bij jezelf liggen, daar hoeft je je niet voor uit te sloven. Vooral als het de eerste keer is dat je presenteert, raad ik aan om dicht bij jezelf te blijven. Je hebt al genoeg om over na te denken. Een mooi voorbeeld vind ik Sander Faas (oud-Prodeoot), die ik een keer heb zien presenteren als zichzelf in een soort smoking, en het was een groot succes. Of je doet een gek T-shirt of blouse aan en je haar door de war en het lijkt al heel wat. En je kunt natuurlijk altijd gebruik maken van de glitterjas in de berging. Niets meer aan doen, lekker presenteren!

Ikzelf wou echter al snel iets meer doen met mijn typetje en daar is natuurlijk alle ruimte voor. Als ik een wedstrijd moet presenteren, dan ga ik tegenwoordig al lang van te voren nadenken over de presentatie. Ik begin meestal met het opentrekken van de kledingkast en het doorspitten van de voorraad vreemde voorwerpen. Vaak is er wel iets dat me op een idee brengt. Je kunt denken aan een gek overhemd of hoedje dat je voor een themafeest hebt gemaakt/gekocht, of van die typische onbetekenende verjaardagscadeaus als zonnebrillen, een Braziliaanse vlag, neppistooltjes, mislukte CD's, cowboyhoeden of knuffelberen. Maar ook alledaagse dingen die je in je kamer vindt, zoals een badjas, een mok of een muts. Ze kunnen allemaal een idee opleveren voor een typetje. Houd in je achterhoofd dat je typetje enthousiast en positief moet zijn, dus een politieagent of begrafenisondernemer is minder geschikt.

Als ik een idee heb, moet het typetje letterlijk en figuurlijk worden aangekleed. Waar komt hij of zij vandaan? Wat associeer ik daarbij? Welke kleding heb ik en heeft Pro Deo die daarbij past? Doe ik een bril op, en een hoofddekse! Hoe heet je karakter eigenlijk (ik geef typetjes altijd een naam, dan praat wat makkelijker)? Zo had ik een typetje Yoshi, een Japanner die van karate houdt. Ik kwam op het idee vanwege een mooi shirt met oranje draken dat ik ergens had opgeduikeld. Yoshi moest iets hebben om interessant mee te slaan, en gelukkig had ik nog twee drumstokken van de percussieworkshop van Kunstzonnig. Van een zwart tasje heb ik zo'n karate-hoofdband gemaakt. Een oranje cirkeltje van papier met een verzonnen Chinees teken erop nieten en het ziet er interessant uit. Qua broek had ik niet iets bijzonders, een zwarte spijkerbroek vond ik wel goed. Yoshi loopt natuurlijk op blote voeten. Yoshi is een Japanner, dus ik moest natuurlijk zwart haar regelen. Dat kan met een pruik, maar ik ben even bij de Bertus Workel langs geweest voor een bus haarspray.

Als je iets niet hebt, denk dan eerst even na of je een Prodeoot kent waarvan je weet dat die het wel heeft. Onthoud verder dat je 15 euro mag declareren voor je presentatie, dus kopen mag! De Bertus Workel (in het centrum van Enschede) en de Fopshop (aan de Enschedese kant van het centrum van Hengelo) zijn hele dankbare plekken als je je typetje compleet wil maken. Ze hebben heel veel verkleedspullen. Voor de presentatie is vooral de collectie hoedjes, brillen, snorren en nepnagels en zo handig. Een bolhoed kost bijvoorbeeld maar een euro of vijf. Haarspray hebben ze in alle kleuren, zelfs goud en zilver. De Pro Deo glitterjas komt er ook vandaan, maar kost wel veel meer dan 15 euro. Voor kleding zijn de Bertus Workel en de Fopshop vaak net iets te duur. Daarvoor kun je goed terecht bij Mago's Koopjeshuis, een paar winkels naast de Bertus Workel. Daar wordt tweedehands kleding verkocht voor weinig geld en kun je dus terecht voor bijvoorbeeld een fout pak of een bloemetjesjurk.

Als mijn typetje eenmaal een uiterlijk heeft, ga ik nadenken over het karakter. Ik zorg dat een typetje altijd één of twee stopwoorden heeft, zoals "Okidoki!" voor Yoshi, "Very nice" voor Engelsman Charles en "WhackaWhacka" voor glitterman Rolf. Als je dat maar vaak genoeg in de zinnen stopt, wordt er op den duur elke keer gelachen als je het zegt (Cabaretiers maken soms ook gebruik van de truc. Ik heb Theo Maassen wel twintig keer "Kutzooi" horen roepen, verspreid in één voorstelling en het was elke keer een succes). Verder kun je een accent of een bepaalde manier van praten bedenken, of een of andere tic. Bij dit alles moet je wel steeds in je achterhoofd houden dat je rol enthousiast is en dat je je creatie liefst de hele wedstrijd moet kunnen blijven volhouden.

Laatste tip, vooral voor de dialectsprekers: zorg dat je goed verstaanbaar bent en articuleer goed!

Met dank aan Herbert Beltman